

SÁZKA NA NEJISTOTU

Kázání ze soboty 3.9.2022 – br. Martin Pavlík

Milé sestry a bratři v Kristu,

ve 14. kapitole věnuje Matouš celkem hodně pozornosti události, kterou popisují také evangelisté Marek a Jan. Jde o docela známou scénu, ve které vystupují učedníci a Ježíš kráčející po moři uprostřed bouře. Je zajímavé si všimnout, jak se sem učedníci dostali. Matouš říká: „Hned nato přiměl Ježíš učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh, než propustí zástupy“. Učedníci se dostali do bouře, protože dali na Ježíše. Je to docela zvláštní, mnohem snazší pro naši logiku by to bylo opačně. Druhá zvláštní a překvapující věc je pro nás ta, že když se Ježíš přibližuje k člunu, aby učedníkům pomohl, všichni se ho bojí. Doslova čteme, že „když ho učedníci uviděli kráčet k nim po moři, vyděsili se a křičeli strachem“. Dvanáct chlapů křičí strachem.

Bouře na moři je jedna z archetypálních situací, která symbolizuje ohroženost, křehkost, vratkost lidského života. Strach je velké téma, je to jedna z nejsilnějších lidských emocí, a není divu, že hraje velkou roli i v Bibli.

Všimněte si, že vždycky, když se na scéně objeví anděl, nebo nějaký posel z nebe, tak jeho první slovo, jeho pozdrav, místo „ahoj“ nebo „dobry den“, zní: „Nebojte se.“ Přesně těmito slovy pozdraví v našem prvním příběhu i Ježíš své učedníky. Nebojte se.

A jak to známe z mnoha jiných příběhů v evangeliích, učedník Petr okamžitě přebírá iniciativu a stává se mluvčím celé skupiny. Rybář Šimon, kterému dal Ježíš přezdívku „skála“ – aramejsky „Kéfa“, řecky „Petr“. Mluvčím učedníků byl už během Ježíšovy krátké veřejné činnosti. Všimněte si, že rozhovor s Ježíšem začíná Petr podmínkou: „Pane, jsi-li to ty, poruč mi, ať přijdu k tobě po vodách“. Petr dává Ježíšovi podmínku a Ježíš ji přijímá. Další věc, která nás v tomto příběhu překvapuje. Petrova slova totiž připomínají podmínky, na které Ježíš předtím v jiné situaci nepřistoupil. Když ďábel na poušti opakovaně říká: „Jsi-li Syn Boží, poruč, ať...“, Ježíš na to ani jednou nepřistupuje. V rozhovoru s Petrem ano, Ježíš mu říká: „pojd“, a Petr i učedníci vidí zázrak. Petr skutečně kráčí po moři stejně jako Ježíš – až do momentu, kdy ho podruhé přemůže strach a podruhé začne křičet. „Když viděl, jaký je vítr, přepadl ho strach, začal tonout a vykřikoval – Pane, zachraň mě.“

Petr troskotá na vlastní podmínce a propadá strachu. To klíčové, proč dnes čteme tento příběh, je to, že Petr požaduje zázrak, aby uvěřil. „Pane, pokud jsi to ty, udělej zázrak.“ Kolikrát jsme ve stejné situaci stáli taky a říkali, Bože, pokud jsi to ty, Bože, pokud existuješ, ať vidím zázrak. Bože, pokud jsi, ať se stane tohle. Petr požaduje zázrak, aby uvěřil.

Druhý příběh, který spolu otevřeme, uvádí evangelista Lukáš – v hlavní roli je opět Petr, Ježíš, a klíčová situace, které si chcí všimnout, se také odehrává na lodi. Hlavní zápletka příběhu začíná po Ježíšově kázání a pozornost opět okamžitě zaměří na Petra. Když Ježíš dokončil kázání, obrátil se k Petrovi a řekl: „Zajed' na hlubinu a spusť své síť.“

Kdybychom byli na Petrově místě, jen těžko bychom potlačili překvapení. To, co Ježíš řekl, nemělo žádnou logiku. Zprv proto, že ryby nelovily v hlubokých vodách, a zadruhé proto, že nelovily ve dne. Síť už byly vyprané a sušily se na slunci. V Petrovi se ozve odborník: „Pane, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytli.“ Když jsme nic nelovili v

nocí, kdy jsou pro rybolov nejlepší podmínky, jak bychom to mohli dělat ve dne a v hloubce? Jedná se o profesionální přístup. A Petr má pravdu.

Ježíš není rybář, ale tesař. Rady od lidí z jiných oborů moc rádi nemáme.

Je zajímavé, jak dobře známe i tyhle situace. Kolikrát jsme si už říkali, tohle nebude fungovat. Zkoušeli jsme to už milionkrát. Proto Petra vůbec neodsuzuju. Rozumím mu. Ale Petr vysloví ještě jednu větu, která otevře cestu k obrovskému zázraku: „Ale na tvé slovo spustím síť.“ Možná proto pro Lukáše není důležité tolik samotné Ježíšovo kázání, jako spíše to, co se s Petrem stalo po kázání, jaký vliv měla na Petra Ježíšova přítomnost. Petr dává přednost důvěře – nejdříve důvěřuje, i přes všechny logické výhrady a zkušenosti, nejdřív důvěřuje a pak vidí zázrak. Všimli jste si, jak jsou oba tyto příběhy, které dnes čteme, hluboce propojené, a přesto naprosto odlišné v Petrově přístupu?

V prvním příběhu Petr požaduje zázrak, aby uvěřil. Ve druhém nejprve důvěřuje a následně vidí zázrak. Ve druhém případě Petr začal Ježíšovi důvěřovat na základě slova, ne až na základě mimořádné události. Někdy nejprve čekáme na zázrak, abychom uvěřili slovu. Chceme zázrak, aby se obnovila důvěra, že to, co děláme, má smysl. Dnešní evangelium nám ukazuje jinou logiku, než jakou často očekáváme. Nejdřív důvěra, potom zázrak. Všimněte si, že samotný zázračný úlovek už Petr nepotřebuje, aby Kristu uvěřil. Neprobouzí v něm víru a jistotu, ale mnohem spíše pocit hříšnosti a nehodnosti (v. 8).

Dnešní evangelium nás učí důvěře, i když je sázkou na nejistotu. A myslím, že je to aktuální, protože naše společnost je velmi nedůvěřivá. Je velmi těžké důvěru budovat, ale jak jednoduché je o ni přijít. Nakonec, podle celé řady výzkumů Češi mezi ostatními národy nevykukají ani tolik počtem ateistů, jako spíše mírou nedůvěry vůči náboženským institucím. A tuto nedůvěru zřejmě nechovají jen lidé necírkevní, kteří církev pozorují zvenku, ale také nemalé procento těch, kteří jsou sami jejími členy. Důvěra je nakonec to podstatné, co máme i jako kazatelé a faráři. V naší nedůvěřivé společnosti, když už o důvěře mluvíme, přidáme k tomu to známé a strašně typické – důvěřuj, ale prověřuj. Ve víře jde ale o poučku, na které Petr ztroskotat a málem utonul.

Sestry a bratři, víra, tak úzce spojená s důvěrou, znamená vždy krok do neznáma, stejně jako v Petrově prvním i druhém příběhu. A taky – víra a důvěra, stejně jako v Petrově prvním i druhém příběhu, je často doprovázena pochybnostmi. Lidé, kteří jsou si Bohem jistí, ho už totiž nepotřebují hledat. Dnešní text nás učí důvěřovat Božím slovům, i kdyby šlo o sázku na nejistotu. Taková důvěra umí zázraky.

Amen